

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård
Göran Eriksson
063-146272

Beslut
Datum

Dnr (anges vid skriftväxling)
511-11426-04

Beslut över naturreservatet Gäle naturskog

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn:	Gäle naturskog
Kommun:	Östersund
Län:	Jämtland
Lägesbeskrivning:	3.5 km ost om sjön Näkten och cirka 10.5 km sydost om Fåker.

Foto: Göran Eriksson

Församling:	Näs
Blå kartan	183 Hackås
Naturgeografisk region:	31 Jämtlands kambrosilurområde
Fastigheter:	Gäle 1:13
Areal:	13 ha
Förvaltare:	Länsstyrelsen

BESLUT	2
SYFTE	2
BAKGRUND (beskrivning av naturreservatet).....	3
MOTIVERING (motiv för skydd och prioriterade bevarandevärden).....	4
NATURA 2000	5
SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING	5
ÄRENDETS BEREDNING	5
INSKRÄNKNINGAR OCH FÖRESKRIFTER	5
FÖRESKRIFTERNAS IKRAFTTRÄDANDE	7
BRAND	7
JAKT	7
YTTRANDE FRÅN REMISSINSTANSER	7
HUR MAN ÖVERKLAGAR	8

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara Gäle naturskog som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatet har den avgränsning som framgår av heldragen linje på bifogad karta och med de gränser som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn skall vara **Gäle naturskog**

Syfte

Det huvudsakliga syftet är att bevara och bibehålla befintliga naturvärden i avsikt att säkerställa gynnsamt tillstånd för de arter och naturtyper som finns i området. Med detta avses i huvudsak att naturtypen skall ha en utbredning minst motsvarande nuvarande areal och innehålla tillräckligt av de strukturer som är av betydelse för arterna ingående i naturtypen **Västlig taiga** (9010) t.ex. hönsfåglar och hackspettar enligt EU:s fågeldirektiv, kryptogamer samt vedlevande insekter.

I området är för närvarande 17 rödlistade arter hittills funna. Livsmiljöerna för samtliga dessa arter skall ha gynnsamt tillstånd. Samtliga funna arter är kopplade till död ved i olika former. Strukturer som död ved men även gamla och döende

träd skall därför med en viss mängd kontinuerligt förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten skall kunna bedrivas i hela reservatet.

Bakgrund

Beskrivning av naturreservatet

Området är beläget ca 3.5 km ost om sjön Näkten, ca 10.5 km sydost om Fåker i Östersunds kommun och i Jämtlands län. Området karaktäriseras av en centralt belägen moränrygg med barrblandskog och som i sina omgivande sluttningar domineras av gran. Bergrunden består av Revsundsgranit och jordarterna domineras av sandig-moig morän. Höjdnivåerna för högsta och lägsta punkt sträcker sig mellan 387 respektive 370 möh. Det omgivande skogslandskapet är hårt brukat och det aktuella objektet omgärdas till största delen av ett lapptäcke med yngre skog och föryngringar av varierande ålder. I omgivningen finns ett flertal objekt som identifierats av skogsvårdsstyrelsen och ett av dessa har nyligen biotopskyddats.

Där granen dominerar är det i allmänhet vanligt med frisk blåbärsristyp och i höjdlägena även torr ristyp med ett växttäcke som varierar med blåbär, lingon och olika varianter av renlav.

På moränryggens höjdläge i områdets centrala del dominerar tall men med god underväxt av gran. Åldersspridningen av tall är god med de äldsta i 300-års åldern och ned till unga träd i 15-20 års åldern, dock dominerar tall i åldersklasserna 80-100 år. Andelen äldre tall är låg och dessa når ej över 40 cm i brösthöjdsdiameter. Sammantaget är förekomsten av död ved av gran sparsamt-måttlig, men mindre värdekärnor med rikliga koncentrationer av gran finns speciellt i områdets norra och nordvästra delar. Liggande död ved av gran är dock vanligare än stående sådan och dessa lågor är av det klenare slaget, högst 30 cm i diameter, flertalet dock betydligt klenare. Rikligast med död ved finns i en mindre svacka i ett parti norr om objektets högsta läge. Här finns både stående och liggande död ved av gran, men även liggande asp och sälj i sena nedbrytningsstadier. Den döda veden av tall utgörs av enstaka torrakor och högstubbar. Den levande äldre granen är förhållandevis grov och enstaka granindivider har uppnått brösthöjdsdiameter runt 70 cm. Fläckvis förekommer tät, klen granskog där självgallringen är långt framskriden. Påtaglig förekomst av sådan ung ock klen gran finns i områdets nordvästra del. ÖSI-data anger ett virkesförråd på 200m³/ha.

Objektets nordligaste del domineras uteslutande av flerskiktad och olikåldrig äldre gran med ett måttligt inslag av levande asp och sälj, men även en och annan reslig björk förekommer. Sammantaget är lövandelen trots allt låg och når ej över 5 procent av befintligt virkesförråd. Områdets nordöstra del avviker något från övrig skog och utgörs till större delen av ett glest skogbevuxet fuktstråk med gran som är rikligt draperade med hänglav. Här och var finns enstaka tallar i 120-års åldern. Växttäcket i detta fuktstråk varierar med vitmossor, skogsfräken, hjortron och blåbär med inslag av lågörter som ekbräken och skogsnäva. Här finns även

sparsamt-måttligt med lunglavsklädda äldre aspar och sälgar. Växttäcknet i områdets övriga partier utgörs dock av blåbärsristyp.

Spår efter bränder är ovanliga i området men en och annan tall med nästan övervallad brandskadad stam finns. Karaktärsart med avseende på lavar är rosa skärelev *Schismatomma pericleum* som finns på ett flertal av områdets äldre sälgar och björkar.

Områdets allra sydligaste del utgörs av en smal zon sumpskog med riklig förekomst av ung björk och klen gran. Vanliga arter i fältskiktet är olika videbuskar, kabbleka, skogsfräken, skogsnäva samt en och annan nordisk stormhatt.

Motivering

Motiv till skydd och prioriterade bevarandevärden

Tillståndet för de skogslevande arterna försämras successivt i och med en allt mer omfattande fragmentering och biotopförlust av skogslandskapet. Utarmningen medför uppsplittrade populationer och stor risk för nationellt utdöende av arter. Skogen har dock kvar karaktärer och strukturer som dessa skogslevande arter behöver. Exempel på detta är fläckvis rikliga förekomster av stående och liggande död ved av gran, äldre asp och sälg samt en varierad topografi.

Gäle naturskog är ingen urskog men vissa partier i områdets västra delar är relativt opåverkad och ett formellt skydd genom reservatsbildning bidrar till ett bibehållande av en del av regionens biologiska mångfald.

Även om området är i minsta laget hyser skogen inte bara arter förtecknade i EU:s artdirektiv utan även ett för livsmiljön stort antal andra skyddsvärda typiska arter. Enligt den svenska rödlistan och som nämns nedan finns merparten av dessa arter bland kategorierna sårbara och missgynnade lavar och vedsvampar vars biotopkrav återfinns i gamla granskogar med inslag av gamla grova lövträd och rikligt med död ved.

Totalt har 17 rödlistade arter hittats i området fördelade på kategorierna sårbar och missgynnad. Ytterligare 22 arter förekommer under kategorierna mindre allmänna, sällsynta och signalarter. Sammanlagt 39 arter som av olika skäl är i behov av ett skydd. Det föreslagna naturreservatet har även ett stort zoologiskt värde genom den äldre skogens speciella livsmiljö för främst fågelfauna och vedlevande insekter.

Områdets naturvärden och skyddsbehov måste även bedömas utifrån dess geografiska belägenhet. Skyddsvärda skogsområden av denna karaktär är uppeendeväckande och svåra att finna i en av skogsbruk annars så starkt påverkad länsdel som Östersunds kommun.

För de arter som är knutna till barrskogens sena successionsarter, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av livsmiljön troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen.

Natura 2000

Följande naturtyper som ingår i habitatdirektivet i Natura 2000 finns representerade i området.

- ◆ Västlig taiga (9010, prioriterad naturtyp) 14 ha

Ingående arter enligt EU:s artdirektiv : A 104 *Bonasia bonasia* Järpe
A 108 *Tetrao urogallus* Tjäder A 241 *Picoides tridactylus* Tretåig hackspett
A 236 *Dryocopus martius* Spillkråka

Området är dock inte utpekade som Natura 2000 område av Länsstyrelsen.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen de kvalitetsmål och riktlinjer som framgår av den till förslaget hörande skötselplanen.

Ärendets beredning

Området Gäle har uppmärksammats genom skogsvårdsorganisationens nyckelbiotopsinventering år 1995. Då avgränsades ett område med en sammanlagd areal på 14 ha. Länsstyrelsen naturvärdesinventerade skogen under 2001. Området godkändes av naturvårdsverket 2003 och värdering kunde påbörjas under hösten 2003.

Inskränkningar och föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att följande skall gälla i reservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över mark- och vattenområden inom reservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra helt ny byggnad
2. Anlägga väg eller parkeringsplats
3. Anlägga radiomast, luft- eller markledning
4. Bedriva täkt av berg, sten, grus eller torv, borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
5. Dika, dämna eller vidta vattenreglering
6. Fälla växande eller döda träd, ta bort eller upparbeta vindfällan/död ved eller utföra annan skogsvårdande åtgärd
7. Plantera in för trakten främmande växt- eller djurarter
8. Framföra motordrivna fordon i terräng
9. Upplåta området för militär verksamhet eller idrottstävling
10. Placera ut saltstenar i anslutning till källor

Ovan angivna inskränkningar under A skall inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att genomföra den skötsel som skall utföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

1. Sprida ut kalk på land eller vatten
2. Uppföra nya älgstorn

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och information om reservatet
2. Anläggande av informationstavla på plats som anges i fastställd skötselplan.
3. Undersökningar av markslag, växt- och djursamhällen samt specifikt utpekade arter enligt redovisning under rubriken dokumentation och uppföljning i till beslutet hörande skötselplan.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Elda, förutom på särskilt angivna platser
2. Fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg
3. Klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m
4. Göra åverkan på mark, block eller växtlighet, torrträd eller annan död ved
5. Plocka och samla in naturprodukter (tex. vedsvampar, lavar och mossor) med undantag för bär och matsvamp
6. Insamla evertebrater, t.ex. skalbaggar och landmollusker
7. Framföra motordrivet fordon i terräng inom hela området
8. Snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar
9. Anlägga skoterled

Punkt C2 utgör inget hinder för utövande av jakt. Punkt C7 utgör inte heller något hinder för terrängtransport av fälld älg. Detta förutsätter att fordon med lågt marktryck används och att lämpligt körstråk för uttransport väljs.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar i samband med uppföljning av bevarandestatusen enligt EU:s habitatdirektiv kan Länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i närings syfte organiserat utnyttja området.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

Föreskrifternas ikraftträdande

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter det att de utkommit från trycket i länets författningssamling

Brand

Gäle naturskog uppvisar brandspår efter ett flertal tidigare bränder. Området är dock olämpligt att naturvårdsbränna på grund av frånvaro av naturliga brandgränser. Uppkommen brand inom reservatet skall omedelbart släckas av räddningstjänsten, dels för att rädda befintliga naturvärden i reservatet men även hindra eldens spridning till marker som gränsar till reservatet.

För att åtgärda släckningsinsatser om en spontan brand skulle uppstå skall en släcknings- och bränningsplan ha upprättats av förvaltaren i ett tidigt skede i samråd med den lokala räddningstjänsten. Förvaltaren ansvarar dock för att en sådan bränningsplan utarbetas med lämplig kartsnitt och med brandekologiskt väl underbyggda rekommendationer angående begränsningslinjer, släckningsmetoder, kritiska geografiska lägen med mera.

Jakt

Under pågående jakt i reservatet skall jakträttsinnehavaren följa gällande lagar och förordningar rörande jakt samt övriga för naturreservatet gällande föreskrifter. Upplysning till allmänheten om datum för jakt skall anslås på reservatets informationstavla.

Yttranden från remissinstanser

Östersunds kommun, markägare samt Skogsvårdsstyrelsen är bland de remissinstanser som yttrat sig på utsänt *förslag till beslut* och inte haft något att erinra.

Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning över de föreskrifter som riktar sig mot allmänheten vid bland annat naturreservatsbildning. Länsstyrelsen finner att de aktuella föreskrifterna endast innebär en marginell begränsning för allmänheten.

Kungörelsedelgivning skall ske enligt 17 § delgivningslagen

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (bilaga 5).

I handläggningen av detta ärende har jurist Jon Paulsson och byrådirektör Håkan Attergaard deltagit.

Maggi Mikaelsson
Landshövding

Göran Eriksson
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan
4. Skötselplankarta
5. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Naturvård

Sändlista

Statens Naturvårdsverk, 106 48 Stockholm (3 ex)
Östersunds kommun, Rådhusgatan 21, 831 82 Östersund
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län, Östersundskontoret
Skogsvårdsstyrelsen, Mellannorrland, Skedom, 881 92 Sollefteå
Skogsvårdsstyrelsen, Hagvägen 35, 831 48 Östersund
Sveriges geologiska undersökning, Box 670, 751 28 Uppsala
Boverket, Box 534, 371 23 Kalskrona
Vägverket, Region Mitt, Box 186, 871 24 Härnösand
Jämtland-Härjedalens naturvårdsförbund, Box 595, 831 27 Östersund
Östersundsposten, Box 124, 83 122 Östersund
Länstidningen, 831 89 Östersund
Länskungörelserna
Plan
Naturvård (5 ex.)